

Přednáška

Cíl: Pochopení úvodní částí Vídeňské úmluvy

- aplikace Vídeňské úmluvy
- právní režim vyloučených otázek
- vyplnění mezer
- aplikace praktik a zvyklostí
- interpretace úmluvy
- interpretace smlouvy

I. Aplikační test včetně testu vyplnění mezer

Aktuální stav smluvních států, nutný pro test: www.uncitral.org

rozhodné datum: 1.12.2004 pro zimní zkušební období

Níže uvedený text představuje jednu z mnoha variant testů. Samozřejmě, že student si může vytvořit vlastní variantu. Např. lze začít článkem 100 a teprve poté pokračovat jinými kvalifikacemi.

Test č.1 - aplikace Vídeňské úmluvy z pohledu předmětu úpravy

A. Kvalifikace vztahu jako kupní smlouvy regulované Vídeňskou úmluvou a to s využitím znaků uvedených v:

- článcích 30 a 53
- článku 2
- článku 3

ANO - pokračuji v testu, **NE** - aplikuji jinou úpravu (mezinárodní smlouvu jinou, národní kolizní normy)

B. Posuzovaná smlouva je mezinárodní, tj. obsahuje mezinárodní prvek daný tím, že:

- strany mají místo podnikání ve smluvních státech (čl. 1.1.a. čl. 10., čl. 1.3.)

ANO - pokračuji v testu, **NE** - aplikuji jinou úpravu (mezinárodní smlouvu jinou, národní kolizní normy či nejspíše přímo vnitrostátní hmotné právo.

- normy mezinárodního práva soukromého odkazují na smluvní stát - neplatí pro české soudy

C. Známost toho, že strany mají místo podnikání v různých státech vyplývá ze smlouvy, z jednání stran nebo z informací poskytnutých stranami kdykoli do uzavření smlouvy (čl. 1.2.)

ANO - pokračuji v testu, **NE** - aplikuji jinou úpravu

D. Neexistuje odchylné ustanovení stran (dle článku 6) disponující se smlouvou jako celkem:

ANO - pokračuji testem č. 2, **NE** - řeším dále otázku rozhodného práva a dle něj postupuji

Test č. 2 - řešení kolizí v případech, kdy úmluva jinak na vztah dopadá (vztah byl kvalifikován jako mezinárodní kupní smlouva v režimu úmluvy):

A. Existence jiné úmluvy se stejným předmětem, stejnými stranami, s použitím stejné metody:

NE - pokračuji v aplikaci

ANO - nutno zvážit aplikaci na základě článku 90 a na základě ustanovení oné jiné úmluvy

B. Existence jiné úmluvy stejného rozsahu, mezi stejnými stranami, s použitím jiné metody - kolizní

NE - pokračuji v aplikaci

ANO - lze předpokládat přednost v aplikaci metody přímé, neboť se nejedná o zcela totožný předmět. Nicméně se mohou objevit pochybnosti. Řešení může být dáno i v oné druhé úmluvě.

C. Existence stejné hmotněprávní úpravy národního původu:

NE - pokračuji v aplikaci

ANO - závisí na existenci výhrady státu dle článku 94. Pokud NENÍ, pokračuji v aplikaci.

D. Existence teritoriálních výhrad a výjimek dle článku 93:

NE - pokračuji v aplikaci

ANO - konfrontuji rozsah učiněný státem

E. Existence výhrad dle článku 92:

NE - pokračuji v aplikaci

ANO - pro zasaženou část neaplikuji úmluvu ale národní právo

F. Plnění požadavků na dobu přístupu dle článku 100:

NE - pokračuji v aplikaci

ANO, úmluva spadá pod ustanovení - končím s aplikací

Všechna NE, či po prozkoumání ANO konstatována aplikace, potom aplikuji Vídeňskou úmluvu. V některé části potvrzené plně ANO - končím s aplikací a pokračuji dle znění výjimky či dle zásad mezinárodního práva soukromého v aplikaci jiné normy.

Příklad:

Strana A s místem podnikání na území Francie zaslala straně B, obchodníkovi s místem podnikání na území ČR 23.4.2001 telegram s následujícím textem: Objednávám u Vás jako obvykle 200 tun tkané příze za podmínek DDP INCOTERMS 2000 s termínem dodávky do 15.8.2001 za cenu uvedenou ve Vašem katalogu z tohoto roku. Strana B odpověděla: plně akceptujeme Vaši poptávku.

Urči právní režim smlouvy.

Test č. 1

A.

- a) Čl. 30 – 53: vztah lze kvalifikovat jako smlouvu v níž se jedna strana zavazuje dodat zboží (příze) a převést vlastnické právo (lze dovodit z projevu vůle, že se nejedná o půjčku či dar), a druhá převzít a zaplatit kupní cenu.
- b) Čl. 2 – příze není vyloučena, nejedná se ani o jiný případ vyloučení

c) Čl. 3 – při srovnání znaků v odst. Jedna či dva nejde o žádný ze zmíněných případů

Závěr: ANO, pokračuji v aplikaci.

B. čl. 1.1.a) – Francie i ČR jsou smluvní strany úmluvy, strany mají místo podnikání v různých státech

Závěr: ANO, pokračuji v aplikaci

C. čl. 1.2. - splňuje

Závěr: ANO, pokračuji v aplikaci

D. čl. 6 – neexistuje ujednání

Závěr: ANO, pokračuji v aplikaci

Test č. 2

A. Čl. 90 - existence jiné úmluvy se stejným předmětem

Závěr: úmluva jiná neexistuje, pokračuji v aplikaci

B. existence jiné úmluvy se stejným předmětem, ale využívající jinou metodu

Závěr: úmluva jiná neexistuje, pokračuji v aplikaci

C. čl. 94 - Existence stejné hmotněprávní úpravy národního původu

Závěr: ne, pokračuji v aplikaci

D. čl. 93 – teritoriální výhrady

Závěr: ne, pokračuji v aplikaci

E. čl. 92 – ČR výhrada dle 1.1.b), nevadí, pokračuji v aplikaci, nemá vliv na tento případ

F. čl. 100 – nedotýká se, Francie přistoupila v roce 1981, ČR 1990

Závěr: Úmluva se aplikuje.

II. Cvičení na aplikaci úmluvy

(články 30,53,1,2,3,6,)

a) Strana A (ČR) a strana B, z nichž strana B nemá místo podnikání na území smluvního státu Vídeňské úmluvy, uzavřely smlouvu, v níž byla doložka: "Tato smlouva se řídí tam, kde neexistuje výslovná úprava, Úmluvou OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží". Posuď možnost doložky, posuď následovně dopad národního práva. Jak by bylo toto určeno?

b) Obchodník z ČR (je smluvním státem) a obchodník z Velké Británie (není smluvním státem) uzavřely kupní smlouvu. Spor má být dle rozhodčí doložky řešen v ČR. Bude aplikována Vídeňská úmluva jako součást českého práva?

c) Strana A a strana B (oba mají místo podnikání v různých státech Vídeňské úmluvy) uzavřely tzv. distributorskou smlouvu. Tato smlouva obsahovala ustanovení, dle něž strany budou za vymezených podmínek po dobu pěti let obchodovat se zbožím.

Současně předvídala, že strany budou uzavírat jednotlivé smlouvy na dodávku a odběr zboží. Rozhodni o právním režimu obchodní transakce.

d) Strana A, obchodník z ČR, a strana B, obchodník z Německa, uzavřeli smlouvu, na základě níž strana A měla dodat 30 kusů strojů straně B. Strana B vystupovala jako obchodník německé státní příslušnosti, nicméně mající místo podnikání v ČR. V nastalém sporu strana A uplatnila svůj nárok na základě Obchodního zákoníku. Strana B namítala, že má být uplatněna Vídeňská úmluva.

e) Strana A, český podnikatel, a strana B, rovněž český podnikatel, uzavřeli smlouvu o dodávce díla. V nastalém sporu soud dal za pravdu straně B, která opřela svou argumentaci o Vídeňskou úmluvu. Její aplikace byla zdůvodněna tím, že se jedná o mezinárodní smlouvu, která má přednost před Obchodním zákoníkem na základě článku 10 Ústavy.

f) Strana A, český podnikatel, a strana B, německý podnikatel, uzavřeli smlouvu o dodávce a montáži malé elektrárny na chatě německého podnikatele. Zvaž otázku aplikace Vídeňské úmluvy.

g) Smlouva obsahovala doložku: "Tato smlouva se řídí Obchodním zákoníkem". Byla tímto vyloučena Vídeňská úmluva?

h) Smlouva obsahovala doložku: "Tato smlouva se řídí českým právem". Byla tímto vyloučena Vídeňská úmluva?

ch) Firma ABC se sídlem v italské Padově, a firma BGF založená ve Velké Británii, a mající sídlo i místo podnikání v ČR, uzavřely rámcovou smlouvu.

Dle ní měla firma ABC jednak **provádět průzkum a další marketingovou činnost** na území Itálie pro firmu Murphy, jednak od ní měla na **svůj účet a svým jménem odbírat** různé průmyslové zboží vymezené v příloze rámcové smlouvy.

Konkrétní dílčí smlouvy měly být uzavírány zjednodušenou formou (mailovou objednávkou obsahující jen typ a množství výrobku), neboť většina ustanovení týkající se koupě a prodeje již byla uvedena v rámcové smlouvě.

Posuď právní režim smluv.

i) Smlouva obsahovala doložku: Tato smlouva se nebude řídit Úmluvou OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. Spor je souzen v ČR. Urči a odůvodni jednak platnost doložky, jednak právní režim smlouvy

j) Smlouva měla za obsah dodávku zboží a jeho montáž. Uveď ano a ne pro případnou aplikaci Vídeňské úmluvy.

II. Právní režim vyloučených otázek

A. Čl. 4 – platnost smlouvy, platnost ustanovení smlouvy, platnost zvyklosti

Účinku, který může mít smlouva na vlastnické právo

Čl. 5 – odpovědnost za výrobek – NŠ – poškození zdraví či smrt

B. Režim – vnější meze aplikace – normy mezinárodního práva soukromého místa, kde je spor řešen

II. Právní režim vyloučených otázek - cvičení

a) Strana A mající místo podnikání na území ČR a strana B mající místo podnikání na území PLR uzavřely smlouvu, na základě níž strana A měla dodat straně B stroje. Smlouva obsahovala následující, pro nás zajímavé doložky:

- Tato smlouva se řídí polským právem
- Veškeré spory budou s konečnou platností řešeny u rozhodčího soudu v ČR
- V případě, že se strana zpozdí s placením o více než pět dnů, zaplatí vedle úroku z prodlení i smluvní pokutu ve výši pětinásobku nezaplacené kupní ceny. Náhrada škody tímto není dotčena.

Urči:

- právní režim smlouvy - odůvodni na dotčených právních normách
- kde bude strana A, český obchodník žalovat. Odůvodni na dotčených právních normách
- strana B namítla v řízení, že doložka o smluvní pokutě je z pohledu polského práva neplatná. Urči právní režim platnosti doložky.

b) Strana A a strana B, mající místo podnikání v různých smluvních státech Vídeňské úmluvy, uzavřely smlouvu o dodávce zboží stranou A. Smlouva měla dvě části: hlavní a obchodní podmínky. Ty byly přiloženy ke smlouvě hlavní bez toho, že by strany je výslovně začlenily do smlouvy. Obchodní podmínky obsahovaly zvláštní regulaci reklamace. Strana A opřela svůj reklamační nárok právě o tyto podmínky. Strana B namítla neplatnost včlenění do smlouvy. Posuď otázku.

III. Vyplnění mezer

- A. Mezera v. vyloučená otázka – kvalifikace
- B. Právní režim smluv – čl. 7.2.
- C. Pořadí: obecné zásady, na nichž je úmluva založena

Právní řád určený dle norem mezinárodního práva soukromého

III. Vyplnění mezer - cvičení

a) Smlouva obsahovala doložku: "Tato smlouva se řídí českým právem". Posuď právní režim smlouvy, včetně režimu problematiky výše úroků, kterou strany ve smlouvě nestanovily.

b) Smlouva stran, majících místo podnikání na území smluvních států úmluvy, neobsahovala žádnou doložku. Posuď právní režim smlouvy včetně problematiky výše úroků. Odůvodni úvahu.

IV. Praktiky a zvyklosti

- A. definice zvyklostí
- B. rozdělení zvyklostí

- C. režim zvyklosti smluvní
- D. režim mezinárodní obchodní zvyklostí – předpoklad dohody
- E. režim praktik - zavedení

IV. Praktiky a zvyklosti včetně cvičení

a) Posuď, zda se jedná pravděpodobně o praktiku či zvyklost, zda jde o zvyklost interpretační či regulační, zda jde o zvyklost uměle dopracovanou:

- Strany uzavřely smlouvu o koupi zboží. Neupravily v ní otázku reklamací. Nicméně dlouhodobě probíhaly reklamace určitým způsobem.
- Ve smlouvě se objevila doložka: FOB INCOTERMS 2000 Hamburk
- Ve smlouvě se objevila doložka: FOB

V. Interpretace úmluvy a interpretace smlouvy

A. Interpretace úmluvy: čl. 7.1. – obecné požadavky na interpretaci mezinárodní smlouvy, zvláštní požadavky uvedené v čl. 7.1: mezinárodní povaha, jednota výkladu, dobrá víra.

B. Interpretace smlouvy: čl. 8: úmysl (pokud byl druhé straně znám nebo nemohl být neznám), význam, který by přikládala druhá osoba v tomtéž postavení jako druhá strana, ve všech případech se bere ohled na všech rozhodné okolnosti případu atd.

V. Interpretace úmluvy a interpretace právního úkonu včetně cvičení

Strana A, obchodník mající své sídlo ve Velké Británii (není smluvním státem úmluvy, a místo podnikání v ČR, a obchodník mající své místo podnikání na Slovensku (je smluvním státem úmluvy), uzavřeli smlouvu s následujícími, pro nás zajímavými doložkami:

- a) Veškeré spory vyplývající z této smlouvy budou řešeny u soudu v ČR.
- b) Otázky neupravené touto smlouvou se řídí českým právem
- c) Zboží bude dodáno po srpnové dovolené.

Obchodník A dodal zboží v měsíci září. Obchodník B chce od smlouvy odstoupit, neboť dle jeho názoru, šlo o fixní termín a myšlena tím byla druhá polovina srpna. Neboť dle ustálené praxe v daném odvětví na Slovensku probíhají dovolené v první polovině srpna.

Urči:

- místo, kde bude případný spor řešen. Odůvodni
- právní režim smlouvy. Odůvodni
- Dle jakých pravidel (a ustanovení) budeš provádět interpretaci doložky ad c)
- Dle jakých pravidel (a ustanovení) by jsi prováděl interpretaci ustanovení článku 33.

